

YARGI GÖREVİ YAPANI, BİLİRKİŞİYİ VEYA TANIĞI ETKİLEMeye TEŞEBBÜS

KAYNAKÇA:

Apaydın Elif Sultan, Yargı Görevi Yapanı, Bilirkişiyi veya Tanığı Etkilemeye Teşebbüs Suçu, (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, 2019. **Centel** Nur, Yargı Görevi Yapanı Etkileme Suçu, (in Uğur Alacakaptan'a Armağan), İstanbul, 2008. **Göktürk** Neslihan, Suçun Yasal Tanımında Yer Alan "Hukuka Aykırılık" İfadesinin İcra Ettiği Fonksiyon, (in İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C.VII, S.1, Y.2016). **Kurt** Mehmet, Türk Ceza Hukukunda Adil Yargılamayı Etkilemeye Teşebbüs Suçu, (İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku ABD, Doktora Tezi), İstanbul, 2015. **Melemez** Burak, Adil Yargılamayı Etkilemeye Teşebbüs Suçu, (Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi), Ankara, 2020. **Meran** Necati, Yeni Türk Ceza Kanunu'nda Kamu Görevlisine ve Adliyeye İlişkin Suçlar, (Seçkin Yayıncılık), Ankara, 2006. **Özbek** Veli Özer- **Doğan** Koray- **Bacaksız** Pınar, Ceza Muhakemesi Hukuku, Bs.13, (Seçkin Yayıncılık) Ankara, 2020. **Şenol** Cem, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'na Göre Yargı Görevi Yapanı, Bilirkişiyi veya Tanığı Etkilemeye Teşebbüs Suçu (TCK m. 277), (in İÜHF M C. LXXI, S. 1, 2013). **Ünver** Yener, İftira, Suç Uydurma, Suç Üstlenme, Yalan Tanıklık ve Bilirkişilik, Suçu İhbar Etmemek Suçları, Bs.6, (Seçkin Yayıncılık), Ankara, 2021. **Yenisey** Feridun-**Nuhoğlu** Ayşe, Ceza Muhakemesi Hukuku, Bs.8, (Seçkin Yayıncılık), Ankara, 2020. **Yurtcan** Erdener, Yargıtay Kararları Işığında İftira Suçu, Bs. 3, (Seçkin Yayıncılık), 2019.

I. GENEL OLARAK

A. GENEL AÇIKLAMALAR

Yargı görevi yapanı, bilirkişiyi veya tanığı etkilemeye teşebbüs suçu, Türk Ceza Kanunu Özel Hükümler İkinci Kitap, "Millete ve Devlete Karşı Suçlar ve Son Hükümler" başlıklı Dördüncü Kısımın, "Kamu İdaresinin Güvenilirliğine ve İşleyişine Karşı Suçlar" başlıklı İkinci Bölümünde yer alan, "Adliye Karşı Suçlar" altında 277. madde ile düzenlenmiştir.

Buna göre;

Yargı Görevini Yapanı, Bilirkişiyi veya Tanığı Etkilemeye Teşebbüs

(1) Görülmekte olan bir davada gerçeğin ortaya çıkmasını engellemek veya bir haksızlık oluşturmak amacıyla, davanın taraflarından birinin, sanığın, katılanın veya mağdurun lehine veya aleyhine sonuç doğuracak bir karar vermesi veya bir işlem tesis etmesi ya da beyanda bulunması için, yargı görevi yapanı, bilirkişiyi veya tanıdığı hukuka aykırı olarak etkilemeye teşebbüs eden kişi, iki yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Teşebbüs iltimas derecesini geçmediği takdirde verilecek ceza altı aydan iki yıla kadardır.

(2) Birinci fıkradaki suçu oluşturan fiilin başka bir suçu da oluşturmaları halinde, fikri içtima hükümlerine göre verilecek ceza yarısına kadar artırılır.

2.7.2012 tarihli ve 6352 sayılı “Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanun” un 90. maddesi ile daha önce “Yargı Görevi Yapanı Etkileme” olan madde başlığı değiştirilmiş, maddenin ilk halinde olan “emir verme, baskı yapma, nüfuz etme” hareketleri madde metninden çıkartılmış, bunun yerine sadece “hukuka aykırı olarak etkileme” ifadesi kullanılmış, madde metnine “yapılmakta olan soruşturma” ve “şüpheli” kavramları eklenmiş; maddeye ikinci fıkra eklenerek özel bir içtima hükmü düzenlenmiştir.

6352 sayılı Kanun ile maddeye ilişkin temel değişikliklerin yapıldığı söylenebilir. Zira maddenin ilk halinde yer almayan “görülmekte olan bir davada gerçeğin ortaya çıkmasını engellemek veya bir haksızlık oluşturmak amacıyla” ifadesi eklenerek suç bir amaç suçu haline getirilmiştir.

28.6.2014 tarihli ve 6545 sayılı Kanun’un 69. maddesi ile 277. madde bir daha değiştirilmiştir. Birinci fıkrada yer alan “veya yapılmakta olan bir soruşturmada,” ve “şüpheli veya” ibareleri madde metninden çıkarılmıştır. Fıkra düzenlemenin ilk halinde olan ancak daha sonra çıkartılan, teşebbüsün iltimas derecesini geçmemesi halinde öngörülen ceza indirimi tekrar maddeye eklenerek son halini almıştır¹.

¹ Maddenin TCK’daki ilk düzenleniş biçimi şu şekildedir: ‘Bir davanın taraflarından birinin veya birkaçının veya sanıkların veya davaya katılanların, mağdurların leh veya aleyhinde, yargı görevi yapanlara emir veren veya baskı yapan veya nüfuz icra eden veya her ne suretle olursa olsun adı geçenleri hukuka aykırı olarak etkilemeye teşebbüs eden

B. ETCK İLE TCK KARŞILAŞTIRMASI

765 sayılı TCK'nın 232² ve 233³.maddelerinde kamu idaresine karşı cürümler başlığı altında⁴ düzenlenen hâkimi etkileme suçu, görülmekte olan davanın taraflarından biri hakkında kayırma veya kötülük, düşmanlık etme ve menfaate yönelik olarak hakimlere emir verme ve baskı altında bırakma, nüfuz veya iltimas etme olarak düzenlenmiştir. Böylelikle taraflardan biri hakkında kayırma veya düşmanlık etmek üzere emir, baskı, nüfuz, iltimas edilmesi ile bağlı hareketli suç oluşturulmuştur⁵. Maddede kayırma, düşmanlık, menfaat gibi belli başlı saiklerle hareket edilmesi aranmıştır.

Suç özgü suç olmamakla birlikte, maddede failin memur olması halinde suçun cezası ağırlaştırılmıştır. Yine davaya müdahale neticesinde haksız bir hüküm kurulması halinde 232. maddenin birinci cümlesinden farklı olarak netice suçu oluşturulmuş ve ceza ağırlaştırılmıştır.

Maddede sadece hakimleri etkilemeye teşebbüs cezalandırılmıştır. Ayrıca emir ve tahakküm, iltimas, nüfuz şeklinde suçu oluşturan hareketler seçimlik olarak sayılmıştır. İltimas, 5237 sayılı TCK'dan farklı olarak suçun cezasını hafifleten bir neden değil, suçun seçimlik hareketlerinden biridir.

kimseye iki yıldan dört yıla kadar hapis cezası verilir. Teşebbüs iltimas derecesini geçmediği takdirde verilecek ceza altı aydan iki yıla kadardır.' Madde başlığının kanun yapma tekniğine aykırı olarak uzun ve dağınık olduğu yönünde bkz: **Kurt**, 186.

² 765 sayılı TCK 232. madde: 'Görülmekte olan bir davanın tarafeyninden biri hakkında sahabet veya garaz ve menfaata müsteniden hakimlere emir ve tahakküm veya nüfuz veya iltimas eden kimse birinci ve ikinci surette iki seneden ve üçüncü takdirde altı aydan az olmamak üzere hapis olunur. Fail memur ise başkaca müebbeden veya muvakkaten memuriyetten mahrumiyet cezasıyla cezalandırılır.

Bu müdahale üzerine dava haksız şekilde hüküm olunmuş ise ceza üçte biri kadar artırılır.'

³ 765 sayılı TCK 233.madde: 'Yukarıki maddede yazılan emir ve iltimasa müsteniden hüküm ve karar veren hakimler hakkında dahi hüküm ve kararın suret ve mahiyetine ve mahkumun hukuku üzerine yaptığı tesirin derecesine göre iki seneden beş seneye kadar hapis ve hakimlik hizmetinden müebbed mahrumiyet cezası tatbik olunur.'

⁴ **Centel**, 153.

⁵ **Apaydın**, 6.

ETCK 233. maddede ise emir ve iltimas altında hüküm ve karar veren hâkime ilişkin olarak, etki derecesine göre hakim hakkında cezaya hükmedileceği düzenlenmiştir. Ayrıca, hakimlik hizmetinden mahrumiyet cezası da öngörülmüştür. Bu suç tipi 5237 sayılı TCK kapsamına alınmamıştır.

C. KORUNAN HUKUKİ YARAR

TCK 277. maddeyle, Anayasa'nın 36. ve 138. maddeleri ile AİHS 6. maddedeki adil yargılanma hakkı ve yargı bağımsızlığı esas alınmış⁶, sadece hakimlerin değil, aynı zamanda yargı görevi yapan diğer kimselerin, maddi gerçeğin ortaya çıkartılması için gerekli olan, beyan delilini teşkil eden tanığın ve delilleri inceleyen bilirkişilerin de iradesini etkilemeye teşebbüs suç haline getirilmiştir. Yargı organlarının tarafsızlığı ve bağımsızlığının korunmasıyla adil yargılanmanın sağlanması, suçla korunan hukuki değer olarak esas alınmaktadır⁷. Adliyeye karşı suçlar başlığı altında düzenlenen diğer suç tipleri ile paralel olarak gerek hukuk gerekse ceza yargılamalarının adil bir biçimde yapılması; adalete olan güvenin sarsılmaması, güvenin sürdürülmesini sağlamak, adliyenin saygınlık ve güvenilirliği de korunan hukuksal yararlarıdır⁸.

II. SUÇUN UNSURLARI

A. MADDİ UNSUR

1. Fail

Yargı görevi yapanı, bilirkişiyi, tanığı etkilemeye teşebbüs suçunun faili herhangi bir kimse olabilir. Suç özgü suç değildir.

2. Mağdur

Suçun mağduru, adil yargılanma hakkı ihlal edilen ve toplumu oluşturan herkestir, zira adil yargılanma hakkı herkesi ilgilendiren bir haktır⁹.

⁶ Şenol, 1120.

⁷ Centel, 143

⁸ Meran, 303; Kurt, 188.

⁹ Apaydın, 36.

Suçun işlenmesi ile ihlal edilen hak veya menfaat sahibi olan, aleyhine karar verilen kimselerin de suçun mağduru olduğu ifade edilmektedir¹⁰. Yargı görevini yapan, tanık ve bilirkişi ise suçtan zarar gören olarak değerlendirilmektedir¹¹.

3. Suçun Konusu

Suçun konusu, suçun üzerinde işlendiği kişi veya şeydir¹². TCK 277. madde bağlamında konu, hukuka aykırı olarak etkilenmeye çalışılan yargı görevini yapan kimse, bilirkişi ve tanıklardır. Suç bu kimseler etkilenmeye çalışılarak işlenmektedir, bu nedenle bu kimseler kullanılarak, etki altında bırakılmakta ve araç olarak kullanılmaktadır¹³.

Yargı görevi yapan kimse, 765 sayılı TCK'dan farklı olarak sadece hakimlerle sınırlandırılmamıştır. TCK'da yer alan "Tanımlar" başlıklı 6.madde 1. fıkrada d bendinde, yargı görevi yapan kimseden; "*yüksek mahkemeler, adli ve idarî mahkemeler üye ve hakimleri ile Cumhuriyet savcısı ve avukatlar*" anlaşılmaktadır. Maddedeki bu değişiklik doktrinde eleştiri konusu olmuştur, zira avukatların ve savcılarının yargı görevi yapan kimseler olmadıkları, bu kimselerin yargılamaya katılan kimseler olduğu savunulmaktadır. Yargılama görevini ise sadece hakimler ve mahkemeler yapmaktadır¹⁴.

Yargılama faaliyetini gerçekleştiren hakimler yargılama görevlisidir; ancak suçla korunan hukuksal değer dikkate alındığında adil yargılamayı temin etmeyi sağlayacak şekilde avukat ve savcılar ile, kamusal görevlerini yerine getirirken doğruyu söylemekle ve tarafsız olmakla yükümlü olan bilirkişi ve tanığın da suçun konusu olarak sayılması isabetli bir yaklaşım olmuştur¹⁵.

¹⁰ Şenol, 1126. Suçun mağdurunun adliye olduğu yönünde bkz: Centel, 143; Meran, 282.

¹¹ Ünver, 302; Kurt, 194.

¹² Şenol, 1132.

¹³ Suçun konusunun hukuk, idare veya vergi mahkemeleri ile ceza mahkemesinde açılmış davaya konu uyumsuzluk olduğu yönünde bkz: Kurt, 188; Apaydın, 35.

¹⁴ Centel, 146. Yazara göre savcı uyumsuzluk çözen bir makam değildir ve yargılama faaliyeti yapmamaktadır. Keza avukatlar da bu kapsamda yargılama faaliyeti yapmasalar da adaletin gerçekleşmesine katkıda bulunurlar.

¹⁵ Bu kimselere tercüman, hakem ve arabulucuların da eklenmesi yönündeki görüş için

Yargı görevi yapan kimseler arasına sadece ceza yargılamaları değil, özel hukuk, idare ve vergi hukuku yargılamalarında yer alan sùjeler de girmektedir. Bu nedenle suç sadece ceza yargılamasında yer alan ve maddede belirtilen kimseleri etkilemeyi değil, aynı zamanda diğerk hukuk yargılamalarında yer alan tanık, bilirkişi ile avukat ve hakimleri kapsamaktadır. Ancak, TCK 6. maddede yer alan tanım gereği, tahkim yargılamasında görevli olan hakemler suçun konusunu teşkil etmemektedir. Aksi bir yorum suç tipinin genişletilmesi dolayısıyla kıyas yasağına aykırı olacaktır¹⁶.

Tanık, yargılamanın tarafı olmayan ve beş duyusu ile elde ettiği bilgileri hâkim ve savcı önünde anlatan kimsedir¹⁷. Tanık açıklamaları ceza yargılamasında beyan delilleri arasında sayılmaktadır. Tanığın açıklamaları maddi gerçeğin elde edilmesi hususunda önemli bir yere sahiptir. Öyle ki, tanıklık kamu görevidir ve CMK'da belirtilen haller dışında tanıklık yapmaktan çekinilemez ancak CMK. 45., 46. ve 48. maddelerinde yer alan, tanığın tarafsızlığını şüpheye düşürecek bir halin varlığı halinde tanıklıktan çekinilebilir. Bu durum, tanığın tarafsız olması gerektiğini göstermektedir. CMK 48. madde gereği tanık tanıklık yapmaktan çekinememektedir; ancak tanığın Anayasa'dan kaynaklanan, kendisini ve yakınlarını suçlayıcı sorulara cevap vermeme hakkı bulunmaktadır. Tanık, CMK'da bulunan belli başlı durumlar haricinde yemin ederek görevini yerine getirir ve birden çok tanık bulunması halinde tanıklar ayrı ayrı dinlenilir. Yine CMK 58. madde ile Tanık Koruma Kanunu, tanığın tanıklığının önemi çerçevesinde korunmalarını düzenlemektedir. Gerek CMK 58. madde, gerekse Tanık Koruma Kanunu, ceza muhakemesinde tanıklık görevi sebebiyle, kendilerinin veya Kanunda belirtilen yakınlarının hayatı, beden bütünlüğü veya malvarlığı ağır ve ciddi tehlike içinde bulunan ve korunmaları zorunlu olan kişilerin korunması amacıyla alınacak tedbirleri düzenlemektedir¹⁸. Bu düzenlemeler, gerçekte tanığın her-

bkz: Şenol, 1135.

¹⁶ Şenol, 1134.

¹⁷ Özbek, 617.

¹⁸ Tanık Koruma Kanunu 1. madde. Kanun Türk Ceza Kanununda ve ceza hükmü içeren özel kanunlarda yer alan ağırlaştırılmış müebbet hapis, müebbet hapis ve alt sınırı on yıl veya daha fazla hapis cezasını gerektiren suçlar ile Kanununun suç saydığı fiilleri işlemek

hangi bir yolla etkilenmesinin, etkilemeye teşebbüs edilmesinin önüne geçmek amacıyla getirilmiştir¹⁹.

Bilirkişi ise çözümünü uzmanlığı, özel veya teknik bilgiyi gerektiren hallerde oy ve görüşünü sözlü veya yazılı olarak vermesi için başvuru alan gerçek veya özel hukuk tüzel kişisidir²⁰. Bilirkişilikte de kabul yükümlülüğü bulunmaktadır. CMK 65. madde uyarınca resmi bilirkişilikle görevlendirilmiş olanlar, listede yer alanlar, incelemenin yapılması için gerekli fen ve sanatları meslek edinenler ve gerekli mesleği yapmaya resmen yetkili olanlar, bilirkişilikten red durumu ve çekinme hakları bulunmaması halinde bilirkişilik yapmak durumundadırlar. Bilirkişiler de tanıklar gibi yemin eder. Bilirkişilerin tarafsız olma yükümlülükleri vardır. Gerek yemin metninde, gerekse CMK 69. ve 70. maddelerde tarafsızlıkları vurgulanmıştır. Zira hâkimin reddini gerektiren sebepler bilirkişi için

amacıyla kurulan bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen alt sınırı iki yıl veya daha fazla hapis cezasını gerektiren suçlar ile terör örgütünün faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlarla ilgili olarak uygulanacaktır. CMK 58.madde ise örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlarla ilgili olarak uygulanır.

¹⁹ 'Sanık ... ile adı geçenin arkadaşları olan diğer sanıklar ... ve...in, fikir ve eylem birliği içerisinde hareket ederek, sanık ...'in şikayetçi ...e'e yönelik olarak hakaret ve tehdit suçlarını işlediği iddiasıyla yargılanmakta olduğu... 4. Sulh Ceza Mahkemesinin 2011/117 esas sayılı davasında beyanları alınan tanıklarla olağan olmayan yollarla ve koşullarda bir araya gelip, tanıkların sanık ... aleyhine verdikleri önceki ifadelerini değiştirmeleri yönünde ısrarlı taleplerde bulunarak, tanıkları sanık ... lehine beyanda bulunmaya zorlamak suretiyle gerçeği söylemekle yükümlü olan tanıkları hukuka aykırı olarak etkilemeye teşebbüs ettikleri anlaşıldığından, sanıkların sübut bulan eylemlerinin TCK'nın 37/1. madde ve fıkrası yollamasıyla aynı Kanununun 277/1. madde ve fıkrasındaki yargı görevi yaparı, bilirkişiyi veya tanığı etkilemeye teşebbüs suçunu oluşturduğuna, tanıklardan hatıra binaen ricada bulunmayan sanıkların fiillerinin iltimas derecesini aşması nedeniyle suç tarihinden sonra 28.06.2014 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6545 sayılı Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanununun 69. maddesi ile TCK'nın 277. maddesinin birinci fıkrasının sonuna eklenen "Teşebbüs iltimas derecesini geçmediği takdirde verilecek ceza altı aydan iki yıla kadardır." cümlesinin sanıklar hakkında uygulanmamasına, sanıkların, bir suç işleme kararının icrası kapsamında, değişik zamanlarda, birden fazla tanığı hukuka aykırı olarak etkilemeye teşebbüs etmeleri nedeniyle TCK'nın 43/1. madde ve fıkrasındaki zincirleme suç koşullarının oluştuğuna dair yerel mahkemenin kabulünde dosya kapsamına göre bir isabetsizlik görülmemiştir' Yrg. 12.C.D. 2019/12292 E. 2020/5222 K. 14.10.2020 tarih www.kazanci.com.tr

²⁰ Bilirkişilik Kanunu 3. madde.

de geçerlidir ve tanıklıktan çekinmeyi gerektiren sebepler de bilirkişiler hakkında uygulanır.

4. Hareket ve Netice

Suç serbest hareketli, soyut tehlike suçudur. 6352 sayılı Kanun değişikliğinden önce maddede “emir veren veya baskı yapan veya nüfuz icra eden veya her ne suretle olursa olsun adı geçenleri hukuka aykırı olarak etkilemeye teşebbüs eden” demek suretiyle örnek seçimlik hareketler belirtilmişse de daha sonra bu ifadeler çıkartılmış, sadece *hukuka aykırı olarak etkileme* ifadesi kalmıştır. Suç, serbest hareketli bir suçtur ve hukuka aykırı olan etkilemeye elverişli her türlü hareket suç kapsamında değerlendirilecektir. Suç hem saik hem de maksat suçudur²¹. Suçun gerçekleşmesi için fail tanık, yargı görevi yapan, bilirkişi ile doğrudan ilişki kurmalı ve belli bir doğrultuda karar vermeleri, işlem gerçekleştirmeleri ya da tanığın belli bir yönde tanıklık yapması, bilirkişinin belli bir yönde rapor yazması için onu doğrudan etkilemeye çalışmalıdır²². Bu kapsamda telefon etmek, mektup yazmak, yolunu kesmek suretiyle hukuka aykırı olarak etkilemeye yönelik davranışlar TCK 277. maddeye göre suç teşkil edecektir²³.

²¹ Şenol, 1122.

²² Centel, 142.’... Somut olayda yargılama görevi yapanları etkileme suçu oluşup oluşmadığı tartışma konusudur.Sanığın hakim olarak çalıştığı adliyede, bir kısmının taraflarının hemşehrisi, bir kısmının ise avukat olan kızının müvekkili olduğu dosyalarda hakim ve Cumhuriyet savcılarını arayarak, ya tutuklu sanıkların tahliye edilmesi ya da dosyalara iyi bakılması ve kızının vekaletnamesinin gözden kaçırılmaması yönünde telkinlerde bulunduğu, gerek tanık anlatımları gerekse sanığın kısmi ikrarı ile sabit olup, soruşturma ve kovuşturma aşamalarında değişmeyen, tutarlı ve samimi tanık anlatımlarına göre, sanığın meslektaş olmalarından kaynaklanan yakınlığı kullanarak birlikte çalıştığı hakim ve Cumhuriyet savcılarını hukuka aykırı olarak etkilemeye teşebbüs ettiği, ancak bu eylemleri karşılığında herhangi bir maddi menfaat temin etmediği anlaşıldığından, sanığın eylemi 6352 Sayılı Kanununun 90. maddesiyle değiştirilmeden önceki halindeki son cümlesi kapsamında yargı görevini yapanları etkileme suçunu oluşturmaktadır.’ Yrg. C.G.K. 2012/4-956 E. 2012/1781 K. 25.9.2012 tarih www.kazanci.com.tr

²³ Ancak Yargıtay, sanığın mahkeme hakimine gönderdiği mektupta, etkilemeye teşebbüs olmadığından bahisle suçun oluşmadığına hükmetmiştir. ‘tutuklu olarak yargılanan sanık ...’ın, anılan davaya bakan hâkime hitaben bir mektup yazıp, “Efendim, devletimin adalet terazisini tartan egemen makam. Sizlere bu mektubu yazıp yazmamakta uzun süre tereddüt ettim. Fakat kendimi, ailemi sizlere anlatmak için başka çarem kalmadı... Türkiye’nin en ünlü sanatçılarımızın sahne aldığı bir gece kulübümüz var. Toplumda ya da devlette genel kanı bu

Suçun oluşması için, kanun koyucu görülmekte olan bir davanın varlığını aramaktadır²⁴. Dava hükmün kesinleşmesi ile sona erecektir. Bu sürece olağan kanun yolları da dahildir. 6545 sayılı Kanun değişikliğinden önce yer alan “yapılmakta olan bir soruşturmada” ifadesi çıkartılmak suretiyle, sadece derdest bir davada yargı görevini yapan, tanık ve bilirkişiyi etkilemeye teşebbüs suç olarak düzenlenmiştir.

Kanun değişikliğinden önce, idari nitelikte soruşturmalarda da kanunda belirtilen kimseleri etkilemeye teşebbüs etmenin suç olarak nitelendirilip nitelendirilmeyeceği tartışmaları yer almış, soruşturma ifadesinin daraltıcı bir yorumla değerlendirmesi gerektiği ileri sürülmüştür. Buna gerekçe olarak, madde gerekçesinde yer alan, “Bu uyuşmazlık, özel hukuk hükümlerine göre açılmış olan bir davaya ya da idare veya vergi mahkemesinde açılmış olan bir davaya konu olabileceği gibi ceza soruşturması veya kovuşturmasına konu olan bir suç olgusuna ilişkin uyuşmazlık da olabilecektir. Dikkat edilmelidir ki, uyuşmazlığın, herhangi bir davaya ya da soruşturma veya kovuşturmayaya konu edilmiş olması gerekmektedir.” ifadesi gösterilmiştir²⁵.

iş sektöründe olan insanların illa ki bir karanlık tarafı olduğu ya da çete, mafya ruhlu yaşamlı insanlardan oluştuğu izlenimi var... Gelişen olayları tasvip etmek ya da normal görmek gibi bir düşüncemiz yok. Suç varsa kesinlikle bunun bir karşılığı, cezası olacaktır...” ibareleri ile başlayıp, “... sadece insani duygularla bir kavgaın arasına giren bu çocuklara ‘Objektif’ bakmanızı Allah için rica ediyorum... Sonsuz itaat ve saygılarımla.” ibareleri ile sona eren ve postayla gönderilen mektubun içeriğinde; “Efendim, beni affedin, fakat sizin bizlere çete, mafya ya da kirli işlere bulaşan insanlar gibi bir ön yargı içinde olduğunuz izlenimini alıyorum.” ibarelerine yer vererek, yargı görevi yaparı hukuka aykırı olarak etkilemeye teşebbüs ettiğinin iddia ve kabul edildiği olayda;

Sanık tarafından yazılan üç sayfalık mektupta yer alan ifadelerin, kendi bağlamı ve ifade ediliş şekilleri dikkate alındığında, sanığın, görülmekte olan davanın taraflarından birinin lehine sonuç doğuracak bir karar vermesi veya bir işlem tesis etmesi ya da beyanda bulunması için, yargı görevi yaparı hukuka aykırı olarak etkilemeye teşebbüs etmediği ve üzerine atılı suçun yasal unsurlarının oluşmadığı gözetilmeden, sanık hakkında CMK’nın 223/2-a madde, fıkra ve bendi gereğince beraat kararı verilmesi gerekirken, yasal ve yeterli olmayan yazılı gerekçelerle mahkumiyet hükmü kurulması bozmayı gerektirmiştir.’ Yrg. 12. C.D. 2019/12702 E. 2020/2393 K. 04.03.2020 tarih. www.kazanci.com.tr

²⁴ Doktrinde suç tanımında ‘dava’dan söz edilmesinin özensiz olduğu, bunun yerine yargı işlemi kavramına yer verilmesi gerektiği yönünde bkz: **Centel**, 153.

²⁵ **Şenol**, 1125.

Maddede, 6545 sayılı Kanun ile “*yapılmakta olan soruşturma kapsamında*” etkilemeye teşebbüs fiilleri suç olmaktan çıkartılmıştır. Bu durum doktrinde eleştirilmektedir. Özellikle soruşturma aşamasında bilirkişi atanabileceği, tanık dinlenebileceği de göz önüne alındığında, soruşturma aşamasında bu kimselerin ve savcının etkilenmeye çalışılmasının hükmün maddi gerçeğe aykırı olarak verilmesine yol açabileceği endişesi dile getirilmektedir²⁶.

Kanımızca bu değişiklik ile madde metninde etkilemeye teşebbüs edilebilecek kimseler olarak işaret edilen ‘yargı görevi yapanlar’ ifadesi gelişmektedir. Zira, kovuşturma aşamasının karar vericileri hakimler iken, soruşturma aşamasında suçun işlendiği izlenimini veren bir hali öğrenir öğrenmez kamu davasını açmaya yer olup olmadığına karar vermek üzere hemen işin gerçeğini araştırmaya başlayacak olan ise Cumhuriyet savcılarıdır. Savcı, CMK m. 160’a göre maddi gerçeğin araştırılması için ve adil bir yargılamanın yapılabilmesi için, emrindeki adli kolluk görevlileri marifetiyle, şüphelinin lehine ve aleyhine olan delilleri toplayarak muhafaza altına almakla ve şüphelinin haklarını korumakla yükümlüdür. Soruşturma evresinin organlarının başında Cumhuriyet Başsavcılığı ve savcılar vardır²⁷. Sulh Ceza Hakimleri bu aşamada CMK’da gösterilen hallerde ve savcının talebi ile belli başlı kararları alır. Savcının soruşturma aşamasında tanık dinleme, bilirkişiye başvurma yetkileri de bulunmaktadır. Bu çerçevede değerlendirildiğinde, kanımızca maddeden soruşturma kapsamındaki etkilemeye teşebbüs fiillerinin suç olmaktan çıkartılması gerekir.

Soruşturma aşamasında yargı görevi yapanı, tanığı, bilirkişiyi etkilemeye teşebbüsün suç olmaktan çıkartılmasına gerekçe olarak tekrarı mümkün olmayanlar dışında, soruşturma aşamasındaki işlemlerin kovuşturma aşamasında tekrar edilmesi gerektiği, hükmün duruşmada getirilip tartışılmamış delillere dayandırılmayacağı, dolayısıyla bütün işlemlerin tekrarı halinde etkilemenin suç olarak kalmasının yeterli olabileceği gösterilse bile, soruşturma aşamasının nihayetinde kovuşturmaya

²⁶ Görüşler için bkz. **Melemez**, 257 vd. ayrıca bkz: <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem24/yil01/ss592.pdf>

²⁷ **Yenisey-Nuhoğlu**, 576.

yer olmadığı kararı verilebilecek, bu karara süresinde itiraz edilmediğinde ise karar kesinleşecek, CMK m. 172/2 uyarınca yeterli şüphe oluşturacak yeni delil elde edilmedikçe ve bu hususta sulh ceza hâkimliğince bir karar verilmedikçe, aynı fiilden dolayı kamu davası açılmayacaktır. Bir diğer gerekçe olarak da soruşturma aşamasının gizliliği dolayısıyla tanık ve bilirkişinin kimler olduğunun öğrenilemeyeceği ve hukuka aykırı fiillerle bu kimseleri etkilemeye teşebbüs edilemeyeceği gösterilebilir ancak bu durum da neredeyse yok denecek kadar küçük bir ihtimaldir. Ayrıca TCK m. 288'de düzenlenen "Adil Yargılamayı Etkilemeye Teşebbüs Suçu"nda yapılmakta olan bir soruşturmada yargı görevi yaparı, bilirkişiyi, tanığı alenen etkilemeye teşebbüs suç iken, bu kimselerin soruşturma aşamasında doğrudan muhatap alınarak örneğin tehdit edilmesi, cebir uygulanmasının suç olmaması da izahtan varestedir.

6352 sayılı Kanun değişikliğinden önce suçu oluşturacak seçimlik hareketler tahdidi bir biçimde olmasa da hükümde gösterilmiş, bunların haricinde her ne suretle olursa olsun hukuka aykırı olarak yapılan ve etkilemeye teşebbüsü oluşturacak her türlü fiilin suçu oluşturacağı ifade edilmiştir²⁸. Bu fiiller, kanun değişikliğinden önce maddede yer alan

²⁸ "...Sanığın üzerine atılı suçun, mümas olduğu TCK 277. maddesinin son hâli nazara alındığında ise anılan maddenin gerek birinci fıkrasında gerekse diğer fıkrasında, 'hukuka aykırılık' kavramı esas noktadır. Hukuka aykırılık ise fiil ile hukuk kuralı arasında bir çelişki, bir çatışma ilişkisi biçiminde anlaşıldığına göre, ceza hukuku alanında önemli olan husus bu çatışmanın fiil ile bütün hukuk düzeni arasında mı, yoksa yine fiil ile sadece ceza normları yani ceza kuralları arasında mı gerçekleşmesi gerekeceği probleminin çözülmesidir. Bu ise hukuka aykırılığın kapsam ve sınırının çözümlenmesi ile alakalıdır. Hukuka aykırılığın muhtevasını belirleme problemi hukuka uygunluk sebeplerinin niteliği ve esası ile sıkı surette ilgilidir. Bu anlamda hukuka aykırılığı biçimsel olarak kabul eden görüşe göre; bu kavramdan maksat, insan hareketinin belirli bir hukuk kuralı ile çelişki hâlinde bulunması olarak kabul etmektedir. Bu tanımla yetinmeyip, ceza hukuku bakımından biçimsel karşıtlığın yanı sıra ceza kurallarının koruduğu hak ve yararları da ihlâl etmesinin veya tehlikeye karşı bırakmasının gerekeceği yani maddi hukuka aykırılık görüşünü savunan yazarlar da bulunmaktadır. Ancak maddi hukuka aykırılık görüşünü savunan yazarlar arasında bu hak ve yararın neden ibaret olduğu konusunda da fikir ayrılığı bulunmaktadır. Bu konudaki değişik görüşleri, üç teori kapsamında görmek mümkündür. Bu teorilerden birincisi yararların dengelenmesi teorisidir. İkincisi, haklı amaç uğruna haklı araç teorisidir olup üçüncüsü ise fiilin sosyal uygunluğu teorisidir.

Tüm bu farklı görüşlere karşın TCK 277. maddesinin, TCK'da düzenlendiği yer, kanun koyucunun bu hükmü vazederken orta koyduğu düşünce yani maddenin gerekçesi nazara alınarak, kanunun suç saydığı bir fiil işlendiğinde, o fiili suç saymakta güdülen amaca, kanunun esas

emir verme, baskı yapma, nüfuz icra etmek şeklinde olabileceği gibi, suç

fikrine bakmak gerekir. Yapılan hareketin bu amaca girdiğine kanaat getirildiği anda hukuka aykırılık var demektir. Birtakım düşüncelerle aynı hareketin adil veya haklı sayılabilesinin hiç bir rolü yoktur. Buna karşılık hareketin sözü geçen amaca uygun olmadığı, kanunun bu türden hareketleri yasaklayıp cezalandırmak amacını güdemeyeceği sonucuna varıldığında fiil hukuka uygundur ve hukuka uygunluğu belirten hâlin kanunlarda yazılı olup olmaması bakımından bir ayırım yapmaya gerek yoktur. Bu son anlamdadır ki; ceza hukukunun zımnî sınırlarının bulunduğunu, maksatsız hukuk ve suç olmayacağı gibi, amacın ötesinde bir hukuka aykırılık da bulunamayacağını, fiilin amaca uygunluğunu tespit bakımından kanunlarda bir açıklığın bulunmasına ihtiyaç ve zorunluluk olmadığını, bu hususun ratio legis'den (kanunun esas fikrinden) çıkarılabileceğini kabul etmek gerekir. Böylece bir yandan kanun koyucunun iradesinin üstünde bir irade tanınmamakta, diğer yandan bu iradeyi maksada uygun bir tarzda yorumlayarak, amaç bulunmadığı zaman fiilin de hukuka aykırı olamayacağını kabul etmek gerekir (Daha ayrıntıları ile valleta, 38- Dönmezer-Erman, Ceza Hukuku 2. Cilt, 8. Bası, 1983, sayfa 18).

Bu durumda, TCK 277. maddesinin gerekçesi nazara alındığında, yani kanun koyucunun iradesi nazara alındığında, hâkime noterden ihtarname çekmek fiilinin kanun koyucunun bu konudaki iradesine aykırı bir hâl olduğu açıktır. Nitekim Yüksek Dairede bozma ilamında '...hâkime ihtarname çekmek usul hukuku açısından uygulamada rastlanan davranışlardan değil...' düşüncesinde olmuş ve hemen hemen benzer bir olayda Yüksek Yargıtay 4. Ceza Dairesi, 26.01.2011 tarih ve 2008/22167 esas, 2011/383 Sayılı kararında, '...Avukat olan sanığın takip ettiği davayı gören hâkime yazıp gönderdiğini kabul ettiği 'ihtarname' başlıklı 22.06.2005 tarihli yazıda, 2005/117 Sayılı dosyadaki tedbir konusunda istemi yönünde karar verilmediğinden ve bu sebeple müvekkillerinin mağdur edildiğinden söz edildikten sonra; 'haksız, adaletsiz kararlarını adalete uygun hale getirmez, getirmediğiniz takdirde tazminat davası açacağım gibi şikayet yoluna da gideceğimi ihtaren bildiririm' sözlerinin, tazminat alacağına dair bildirimden öte, görülmekte olan bir dava ile ilgili olarak isteme konu kararın elde edilmesine yönelik baskı ve hukuka aykırı olarak, görülmekte olan bir davada taraflardan biri lehine karar verilmesi amacıyla yargı görevi yapamı etkileme niteliğinde olduğu ve TCY'nin 277. maddesindeki suç öğelerinin oluştuğu gözetilmeden eylemin vekalet görevi gereğince iddia ve savunma hakkı kapsamında olduğuna dair dosya içeriğine ve yasaya uymayan gerekçeyle beraat hükmü kurulması yasaya aykırı ve o yer Cumhuriyet savcısının temyiz nedenleri ile tebliğnamedeki düşünce yerinde görüldüğünden hükmün bozulmasına, yargılamanın bozma öncesi aşamadan başlayarak sürdürülüp sonuçlandırılmak üzere dosyanın esas/hüküm mahkemesine gönderilmesine, 26.01.2011 tarihinde oybirliğiyle karar verildi' şeklinde karar vermiştir.

Buna göre; somut olayda derdest dosyanın sanığın, ihtiyati haczin kaldırılması için noter vasıtasıyla hâkime ihtar çekme şeklinde gerçekleşen davranışı da hukuka aykırı olup TCK 277/1. maddesine aykırı olduğu açıktır. Yapılan hareketin, TCK 277/1. maddesinin, ratio legis'ine aykırı olduğu, bu kadar açık olduğundan artık bir takım düşüncelerle aynı hareketin adil veya haklı sayılabilesinin hiç bir rolü yoktur. Aksi halde Anayasamızın 138/2. maddesinde belirtilen '...Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde

teşkil eden tehdit, şantaj, cebir, hakaret gibi fiillerle de işlenebilir. Hukuka aykırı fiillerin mutlaka suç oluşturmasına gerek yoktur. Örneğin, tanığın içinde bulunduğu çaresizlikten yararlanmak suretiyle baskı yapılması, yargı görevi yapana terfi, makam gibi konumlar teklif edilmesi ve benzeri yolların kullanılması da hukuka aykırı etkilemeye teşebbüs fiillerini oluş-

bulunamaz' şeklindeki hükmüne aykırılık oluşur ve yargı bağımsızlığı ilkesi zedelenir. Bu durum Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6/1. maddesi kapsamında yer alan yargı bağımsızlığı koşulunu da etkiler. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, bir mahkemenin bağımsız olup olmadığını incelerken, esas aldığı kriterlerden birisi de hâkimin her türlü etkiden korunmasını sağlayacak önlemlerin alınıp alınmadığı konusudur ki, bu kavram da aynı zamanda mahkemenin sübjektif tarafsızlığı (hâkim bakımından) ile mahkemenin kurum olarak, hak arayanlara güven veren tarafsız bir görünümüne sahip bulunmasıdır. Bu durumda Yüksek Dairenin, bozma ilamında '...Hâkime ihtarname çekmek usul hukuku açısından uygulamada rastlanan davranışlardan değil ise de, dava sırasında iddia ve savunma dokunulmazlığı kapsamında hukuk düzeninin kesinlikle yasakladığı bir durum olmadığından suçun unsurlarının oluşmadığı...' tarzındaki görüşünün, Anayasanın 138/2, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6/1. maddeleri ile TCK 277/1. maddesinin, ratio legis'ine açıkça aykırı olması gerekçesi ile Yüksek Yargıtay Bozma İlamına direnilmesi cihetine gidilerek, bozma ilamı öncesi mahkememize evvelce verilen aynı gerekçe ile:

Tüm dosya kapsamının tetkikinde; mahkememizce olaya dair olarak sanığın ve müdafinin aşamalarda ifadelediği ile dosyaya sundukları belgeler tetkik edilmiş, müşteki adına duruşma gününü bildirir davetiyenin tebliğ edilmesine rağmen müştekinin duruşmalara iştirak etmemesi sebebiyle İstanbul 21. İcra Hukuk Mahkemesi'nin suç duyurusu yazısı ile ekindeki belgeler tetkik edilmiş olmakla; Barış Koli Oluklu Mukavva Sanayi isimli Anonim Şirketin yönetim kurulu başkanı olan ve şirketi hakkında İstanbul Anadolu 10. Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 2013/459 Esas sayılı dava dosyasında görülen iflasın ertelenmesi davası kapsamında aldırıldığı ihtiyati tedbir kararı sonrasında, şirketin borçlarıyla ilgili yapılan icra takiplerini bu kararlarla durdurulduğunu beyan eden ve kendisini bu süreçte avukat ile temsil eden sanığın, savunmasına göre aynı nitelikte olduğunu beyan ettiği İstanbul 21. İcra Hukuk Mahkemesi'nin suç duyurusu yazısına konu olaya dair hukuki prosedürü bildiği hâlde İstanbul 21. İcra Hukuk Mahkemesi hâkimi olan müştekinin görevi kapsamında rüyet ettiği talebe dair kararlara mümas yasal mevzuat çerçevesi dışında mahkeme hakimi olan müştekiyi, oluşa göre lehine ve talep ettiği sürede karar vermeye zorlamak suretiyle etkilemek için yargı görevi yapan müştekiye noterden ihtarname çekmek suretiyle atılı suçu ika ettiği..." gerekçesiyle, sanığın önceki hükümdeki gibi cezalandırılmasına karar vermiştir.

Bu hükmün de Cumhuriyet savcısı ve sanık müdaii tarafından temyiz edilmesi üzerine, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 03.02.2017 gün ve 4547 Sayılı "bozma" istekli tebliğnamesiyle gönderilen dosyayı 6763 Sayılı Kanun'un 36. maddesiyle değişik CMK'nun 307. maddesi uyarınca inceleyen Yargıtay 16. Ceza Dairesince 25.01.2018 gün ve 3897-104 sayılı ile, direnme kararının yerinde görülmemesi üzerine Yargıtay Birinci Başkanlığına gönderilen dosya, Ceza Genel Kurulunca değerlendirilmiş ve açıklanan gerekçelerle karara bağlanmıştır.' Yrg. C.G.K. 2018/16-276 E. 2018/333 K. 3.7.2018 tarih www.kazanci.com.tr

turacaktır. Yargı organları üzerinde atama, terfi, tayin, disiplin gibi işlemlerin yürütülmesinde yetkili makamlarda görev alan kişilerin görülmekte olan davalara ilişkin medyaya yönlendirici beyanlar vermesi gibi emir, baskı ya da nüfuz icrası içermeyen fiiller de seçimlik hareketi oluşturur²⁹.

5. Teşebbüs

Suç teşebbüs suçudur. Kanun koyucunun, belli bir neticeye yönelik teşebbüs niteliğindeki hareketleri tamamlanmış suç gibi cezalandırdığı suçlara teşebbüs suçu denilmektedir³⁰. Suçun tamamlanması için yargı görevi yapanı, bilirkişiyi ve tanığı hukuka aykırı olarak etkileme tehlikesinin bulunması yeterlidir. Bu kimselerin ayrıca etkilenmesine gerek yoktur. Bu bağlamda suç soyut tehlike suçudur ve somut olarak bir tehlikenin veya zararın meydana gelip gelmemesi suçun oluşması bakımından önem arz etmemektedir. Davada taraflardan birinin veya birkaçının, katılanların veya mağdurların leh veya aleyhine yönelik olarak yargı görevi yapanların, tanık, bilirkişinin hukuka aykırı biçimde etkilenmesine girildiği anda suç tamamlanmış suç gibi cezalandırılacaktır³¹. Maddede belirtilen kimseler hakkında leh veya aleyhe bir sonuç doğmasına gerek yoktur.

B. MANEVİ UNSUR

Madde yürürlüğe girdiği ilk halinde, genel kastla işlenen bir suç olarak düzenlenmişken, 6352 sayılı Kanun ile suç özel kastla işlenecek biçimde değiştirilmiştir. Suçun oluşabilmesi için failin, gerçeğin ortaya çıkmasını engellemek veya bir haksızlık oluşturmak amacıyla hareket etmesi gerekmektedir³². Suçta fail hakkında özel kast aranmıştır, böylelikle suç hem saik hem de amaç suçu haline gelmiştir³³. Fail maddede yer alan amaçlardan biriyle hareket etmelidir, aksi halde manevi unsur eksik kalacak ve suç oluşmayacaktır³⁴. Bizim de katıldığımız görüşe göre maddede

²⁹ Şenol, 1131; Ünver, 305-307.

³⁰ Kurt, 168.

³¹ TCK 277.madde gerekçesi

³² Gerçeğin ortaya çıkmasını engellemek, haksızlık oluşturmak kavramlarının belirsiz olduğu yönünde bkz: Kurt, 196.

³³ Suç amaç suçu olmakla birlikte saik şartı aranmadığı yönünde bkz: Apaydın, 59.

³⁴ Yurtcan, 214; Şenol, 1137.

meydana gelen değişikliğe gerekçe olarak, soyut tehlike suçu olan TCK m. 277'de, genel kastın yeterli olması ile meydana gelebilecek sorunların engellenmesi gösterilmektedir³⁵. Suç, davanın taraflarından birinin, sanığın, katılanın veya mağdurun lehine veya aleyhine sonuç doğuracak bir karar vermesi veya bir işlem tesis etmesi ya da beyanda bulunması için işlenmelidir.

Fail, maddede gösterilen kimseleri hukuka aykırı olarak etkilemeye teşebbüs etmelidir. Bu durum özel hukuka aykırılık şeklinde adlandırılan ilave bir unsurdur. Bu unsur suçun hukuka aykırılık unsuru değil, tipiklik unsuru kapsamında değerlendirilir³⁶. Failin kastı bu nevi suç tiplerinde özel olarak hukuka aykırılığı içermelidir. Bu yönüyle suç ancak doğrudan kastla işlenebilir, olası kastla işlenemez³⁷.

C. HUKUKA AYKIRILIK UNSURU

TCK 277. maddede yer alan suç adliye karşı suçlar altında düzenlenmektedir. Somut olayda her ne kadar hukuka aykırı olarak etkilenen belirli bir kimse olsa da bu kimsenin rızası suçu hukuka uygun hale getirmeyecektir. Diğer hukuka uygunluk nedenlerinden meşru savunma, görevin ifası gibi hukuka uygunluk sebepleri uygulama alanı bulmaması da hakkın kullanılması hukuka uygunluk sebebinin oluşabileceği yönünde görüşler bulunmaktadır. Örneğin hak arama ve dilekçe hakları çerçevesinde, bir kimsenin hakkında açılan bir davaya ilişkin olarak yargı görevini yapanları şikâyet etmesi ya da tanık hakkında gerçeğe aykırı olduğundan bahisle savunma hakkı çerçevesinde ilgili mercilere yazılı beyanda bulunması halinde suç oluşmayacaktır³⁸. Hakkın kullanılmasının uygulama alanı bulabilmesi için bu hakkın hukuka uygunluk düzeni sınırları içinde kullanılmış olması gerekmektedir. Bu kapsamda avukatın dilekçesinde iddia ve savunma hakkı kapsamında yargı görevi yapan hâkimi etkilemeye çalışmasının; haber verme hakkının sınırı içerisinde

³⁵ Şenol, 1137.

³⁶ Suç tipinde yer alan hukuka aykırılık unsuruna ilişkin görüşler ve izahlar için bkz: Göktürk, 424 vd.

³⁷ Centel, 151.

³⁸ Ünver, 307; ifade özgürlüğünün de hakkın kullanılması hukuka uygunluk çerçevesinde değerlendirilebileceği yönünde bkz: Kurt, 197.

kullanılması halinde hukuka aykırılık bulunmayacağından suç oluşmayacaktır. Sınırın aşılması veya hakkın kötüye kullanılması durumunda ise diğer unsurların varlığı halinde suç meydana gelecektir³⁹.

D. SUÇU ETKİLEYEN NEDENLER

6352 sayılı Kanunla madde metninden çıkartılan; 6545 sayılı Kanun ile tekrar madde metnine dahil edilen teşebbüsün iltimas derecesini geçmemesi durumunda fail hakkında altı aydan iki yıla kadar ceza verilebilecektir. “*Haksız yere, yasa ve kurallara uymaksızın kayırma, arka çıkma; Birine herhangi bir konuda öncelik ve ayrıcalık tanıma*”⁴⁰ anlamlarına gelen iltimas madde gerekçesinde de “*hatıra binaen ricada bulunmak*” olarak belirtilmiştir. Failin ricadan öteye geçmeyen talepleri, hatıra-gönül ilişkisi içerisinde ricada bulunması durumunda baskının haksızlık içeriğinin daha az olduğu kabul edilmektedir⁴¹. Suça konu fiilin iltimas sınırını geçip geçmediği her somut olay bakımından ayrı ayrı değerlendirilmelidir⁴².

III. SUÇLARIN BİRLEŞTİRİLMESİ VE İŞTİRAK

A. SUÇLARIN BİRLEŞTİRİLMESİ

TCK m. 277 hakkında, TCK m. 43/1’in son cümlesi gereği, bir suç işleme kararı kapsamında değişik zamanlarda kanunda yer alan kimseleri hukuka aykırı davranışlarla etkilemeye teşebbüs edilmesi durumunda zincirleme suç hükümleri uygulanacaktır⁴³.

TCK m. 277/2, “*birinci fıkradaki suçu oluşturan fiilin başka bir suçu da oluşturmaması halinde, fikri içtima hükümlerine göre verilecek ceza yarısına kadar artırılır*” demek suretiyle özel bir içtima hükmüne yer vermiştir. Fıkra ile TCK m. 44 ile paralel olarak, tek bir fiille birden farklı suçun olu-

³⁹ Şenol, 1139.

⁴⁰ <https://sozluk.gov.tr>

⁴¹ Şenol, 1136; Apaydın, 29.

⁴² Apaydın, 31.

⁴³ Şenol, 1141.

şumuna sebebiyet verilmesi halinde en ağır cezayı gerektiren suçta göre belirlenecek cezada yarısına kadar artırım öngörülmüştür⁴⁴.

Suç hukuka aykırı herhangi bir davranışla işlenebilir. Bu davranışların özellikle rüşvet, tehdit, cebir ya da şantaj suçlarını oluşturduğu, bu yolla maddede sayılan kimseleri etkilemeye teşebbüs edildiği görülmektedir. Genellikle suç faileri tanıklar üzerinde baskı kurmak, tehdit etmek suretiyle tanığı etkilemeye teşebbüs etmektedirler⁴⁵.

⁴⁴ **Melemez**, 260. ‘... Sanığın eylemlerinin tehdit suçunu da içerdiği kabul edilmesine göre; TCK’nın 44. maddesinde düzenlenen fikri içtima kapsamında daha ağır cezayı içeren yargı görevi yaparı, bilirkişiyi veya tanığı etkilemeye teşebbüs suçundan belirlenen temel cezanın, TCK’nın 277. maddesinin ikinci fıkrasındaki “Birinci fıkradaki suçu oluşturan fiilin başka bir suçu da oluşturması halinde, fikri içtima hükümlerine göre verilecek ceza yarısına kadar artırılır.” hükmü uyarınca artırılmasına karar verilmesi gerektiği gözetilmeksizin, sanığa eksik ceza tayini, bozmayı gerektirmiştir.’ Yrg. 12.C.D. 2019/12691 E. 2020/3043 K 4.6.2020 tarih www.kazanci.com.tr

⁴⁵ ‘... tanık olarak ifadeleri alınan ve ...’e ait iş yerinde çalışan şikayetçi ...’nın, 09.09.2014 günü saat 21.00 sularında evine doğru yalnız başına yürürken, arkasından aniden gelen sanık ... tarafından, sağ koluna bir cisim batırılması sonucunda basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek şekilde yaralandığı; ayrıca, sanık ...’in, yaralı haldeki şikayetçi ...’ya; “Sana batırduğum iğne kuduz virüsü taşıyor, bunun tedavisi de bende, başka kimsede yok, yarın savcıya gidip, benim lehime ifade vermezsen, senin torunların var, çalışma arkadaşların olan ...’ın çocuklarını, kızlarını geneleve düşürürüm.”, “Eğer ki ifadeni değiştirmezsen, bu iğnenin panzehiri bende olduğu için kudura kudura ölürsün, bu söylediklerim diğer arkadaşların için de geçerli.” diyerek uzaklaştığı, şikayetçi ...’nin ertesi gün kolluğa müracaat etmesi üzerine başlatılan adli soruşturma sonunda, gerek şikayetçi ...’nin gerek gyaaplarında tehdit edilen ...’in temyiz aşamasındaki hukuk ve ceza davalarında tanık olarak dinlenilmeleri nedeniyle sanığın, şikayetçi ve şikayetçinin arkadaşlarına yönelik tehdit eyleminin TCK’nın 43/2. madde ve fıkrası kapsamında zincirleme şekilde yargı görevi yaparı, bilirkişiyi veya tanığı etkilemeye teşebbüs suçunu oluşturduğumun iddia edildiği olayda;... Sanığın eyleminin tehdit suçunu da içerdiği kabul edilmesine göre; TCK’nın 44. maddesinde düzenlenen fikri içtima kapsamında daha ağır cezayı içeren yargı görevi yaparı, bilirkişiyi veya tanığı etkilemeye teşebbüs suçundan belirlenen temel cezanın, TCK’nın 277. maddesinin ikinci fıkrasındaki “Birinci fıkradaki suçu oluşturan fiilin başka bir suçu da oluşturması halinde, fikri içtima hükümlerine göre verilecek ceza yarısına kadar artırılır.” hükmü uyarınca artırılmasına karar verilmesi gerektiği gözetilmeksizin, sanığa eksik ceza tayini bozmayı gerektirmiştir.’ Yrg. 12.C.D. 2019/12697 E. 2020/2696 K. 11.3.2020 tarih www.kazanci.com.tr

B. İŞTİRAK

Suç iştirak bakımından herhangi bir özellik göstermez. İştirakin her türü TCK 277. madde bakımından geçerlidir.

IV. YAPTIRIM VE YARGILAMA

A. YAPTIRIM

TCK m. 277'de yer alan suçun temel şeklinin cezası iki yıldan dört yıla kadar hapis cezasıdır. Maddenin birinci fıkrasının son cümlesine göre teşebbüsün iltimas derecesini geçmediği durumda ceza altı aydan iki yıla kadardır. Maddenin ikinci fıkrasına göre, etkilemeye teşebbüs teşkil eden fiilin aynı zamanda başka bir suçu oluşturması halinde, farklı neviden fikri içtima hükümlerine göre en ağır suçun cezası verilecektir. Bu durumda fiilin daha ağır cezası olan başka bir suçu teşkil etmesi durumunda TCK 277. maddeden ceza verilmeyecek; ancak fiil aynı zamanda TCK 277. maddeyi de teşkil ettiğinden suçun cezasında TCK m. 277/2 gereği yarısına kadar artırım yapılacaktır.

B. YARGILAMA

Yargı Görevi Yapanı, Bilirkişiyi veya Tanığı Etkilemeye Teşebbüs Suçu re'sen soruşturulan ve kovuşturulan suçlardandır. Görevli mahkeme Asliye Ceza Mahkemesidir.